

ЛІТЕРАТУРА

1. Олефір А. О. Деякі аспекти реалізації країнами національних економічних інтересів у рамках Світової організації торгівлі // Міжнародна економіка. Зб. наук. праць Інституту світової економіки і міжнародних економічних відносин НАН України. Вип. 36 / Відп. ред. В. Є. Новицький. – К.: ІСЕМЕВ НАН України, 2002. – С. 108–115, С. 108–109.

2. Грищенко А. А. Умови реалізації національних економічних інтересів України в регулятивній системі СОТ // Актуальні проблеми економіки України. – 2009. – № 9 (99). – С. 19–26.

3. World Trade Report 2010 / World Trade Organization : Geneve, 2010. – Р. 20 [Електронний ресурс]. – Режим доступу : http://www.wto.org/english/res_e/booksp_e/anrep_e/world_trade_report10_e.pdf.

4. Хаджинов І. В. Вступ України у СОТ: переваги та ризики [Електронний ресурс] / І. В. Хаджинов, В. І. Хаджинов // Офіційний сайт національної бібліотеки України ім. В. І. Вернадського. – Режим доступу : www.nbuv.gov.ua/portal/soc_gum/pips/2009_1/171.pdf.

**СОФІЯ ПАЗІЗІНА,
КЛАВДІЯ ПАЗІЗІНА**

ІМПОРТОЗАМІЩЕННЯ У ЛЕГКІЙ ПРОМИСЛОВОСТІ УКРАЇНИ

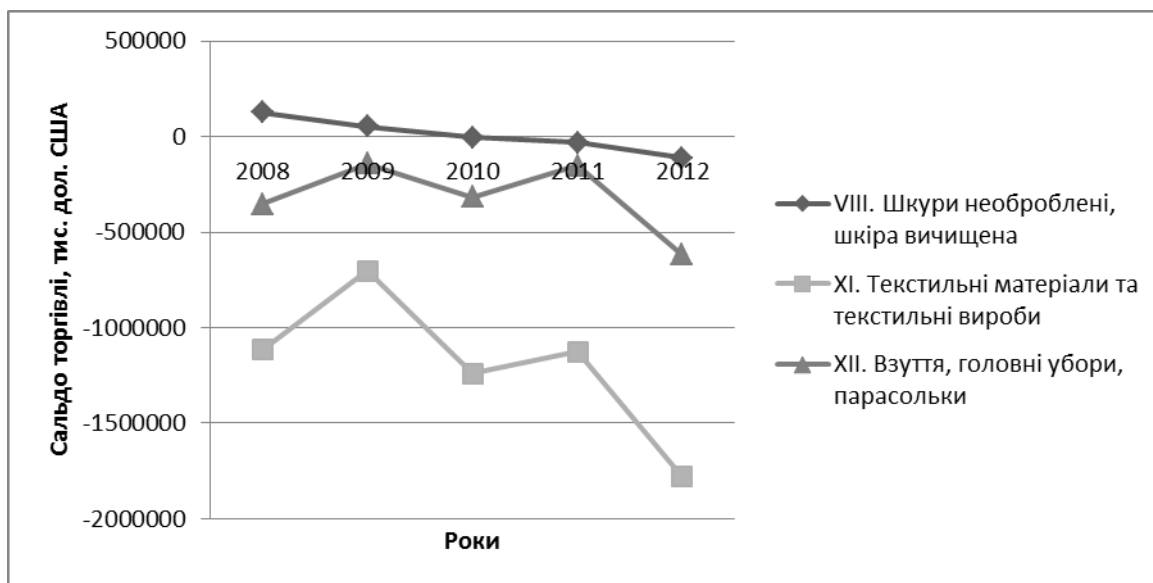
Легка промисловість в усьому світі є однією із провідних галузей економіки, що більшою мірою забезпечує формування державного бюджету та виступає важливим фактором розвитку інших галузей, таких як хімічна, машинобудівна та сільське господарство. В Україні ці сфери діяльності вже багато років перебувають у стані системної кризи. Крім того, за останні роки стало зростає імпорту продукції легкої промисловості, для виробництва якої в Україні існує сировинна база.

На сьогодні невирішеною проблемою залишається експансія внутрішнього ринку товарами іноземного походження. Внутрішній ринок товарів легкої промисловості України на даний час складається з 80% імпорту та лише 20% – з вітчизняних товарів. Такий дисбаланс у структурі ринку посилює конкуренцію з боку імпортерів і залежність від імпорту текстильної продукції, зокрема, з Туреччини, Китаю, Білорусі, Польщі, Німеччини.

Основними проблемами розвитку виробництва у легкій промисловості є залежність від імпорту сировини, занепад вітчизняної сировинної бази, розрив зв'язків технологічного та організаційного характеру, нестача власних фінансових ресурсів, великі обсяги тіньового сектору [1, с. 138].

Аналіз динаміки зовнішньої торгівлі України за 2008–2012 рр. свідчить про стале нарощування імпорту товарів легкої промисловості. За багатьма товарними групами імпорту значно перевищує експорт. Це стосується товарів

шкіряної, текстильної промисловості та взуття. Так, від’ємне сальдо зовнішньої торгівлі у 2012 р. до попереднього року за товарною групою VIII (шкіра необроблена, шкіра вичищена) збільшилося у 3,5 рази, за товарною групою XI (текстильні матеріали та текстильні вироби) у 1,6, а за групою XII (взуття, головні убори, парасольки) – у 4 рази [2]. Від’ємне сальдо зовнішньої торгівлі у 2012 р. за товарами цих груп відповідно склало: 111589,0; 1779881,8 та 617772,1 тис. дол. США (рис. 1).

Джерело: складено автором на основі даних Державної служби статистики України

Рис. 1. Динаміка сальдо зовнішньої торгівлі товарами легкої промисловості за 2008–2012 рр., тис. дол. США

Наслідком цього є зростання рівня імпортозалежності країни за продукцією легкої промисловості (відношення імпорту до обсягу реалізованої продукції власного виробництва) від 54,83% у 2004 р. до 67,30 % у 2012 р. Особливо високий показник у 2012 р. відзначено за продукцією текстильної промисловості – 73,71%. Суттєве зростання імпорту продукції текстильної промисловості було спричинено переважно за рахунок імпорту синтетичних і штучних ниток, хімічних штапельних волокон, трикотажного та текстильного одягу.

На зростання обсягів імпорту текстилю вплинуло також зниження ввізного мита. Лібералізація зовнішньої торгівлі текстилем почала відбуватися до вступу України в СОТ. Так, Законом України «Про внесення змін до Митного тарифу України» № 2470-IV від 13.03.2005 р. змінено ставки ввізного мита на текстильні вироби: зниження адвалерної частини повної ставки до рівня пільгової (до 6,5–6,9%) і відміна фіксованої [3].

Слід зауважити, що зміни відбулися тільки за чотирма товарними позиціями, що мають відношення до XI розділу – «Текстиль та вироби з текстилю». Більш суттєво було змінено ставки ввізного мита на всі види взуття. Так, було введено єдину ставку – 10% на всі види взуття і комплектуючі для нього. До цього ставки ввізного мита на взуття становили: пільгова – 15–25%, адвалерна – 30%, фіксована 2–5 євро за пару взуття. Після приєднання України до 16 секторальних угод СОТ середня арифметична пільгова ставка за розділом

XI «Текстиль та вироби з текстилю» дорівнювала 5,19%, середня арифметична повна – 17,20% [4, с. 223].

Слід зазначити, що поширення застосування зовнішнього толінгу, який використовується в легкій промисловості, призводить до зростання імпорту сировини. Проте, при застосуванні толінгових схем виробництва існують численні порушення, пов'язані з недосконалістю законодавства в Україні щодо регулювання операцій з давальницькою сировиною. Скорочення імпорту у текстильній промисловості можливе за рахунок «відродження» використання традиційної для України сировини – вовни та льону. Надмірне проникнення на внутрішній ринок контрабандної текстильної продукції потребує удосконалення митних процедур. Це стосується способів нарахування та процедур сплати митних платежів, регламентів організації контрольних процедур; реформування систем комплексного контролю дотримання митного законодавства.

В умовах зростаючої транснаціоналізації виробництва у виробництві текстилю і готового одягу найбільшого значення набувають не форми, які пов'язані з придбанням іноземних активів, а міжнародні субконтракти і ліцензійні угоди. Україна може бути субпідрядником при виробництві текстильної продукції, застосовуючи при цьому сучасні технології розвинутих країн.

При обмежених можливостях бюджетної підтримки та дефіциту власних ресурсів більшості підприємств легкої промисловості важливим механізмом фінансування імпортозаміщення має бути банківське кредитування [5, с. 35].

Для стимулювання імпортозамінного виробництва можливе застосування системи пільгового кредитування (з компенсацією різниці банкам за рахунок держави). Застосування фіскального механізму для стимулювання імпортозамінного виробництва має передбачати запровадження: пільгового оподаткування прибутку, що реінвестується в модернізацію основних фондів; інвестиційних податкових кредитів через відтермінування сплати податку у проекти імпортозаміщення; тимчасового пільгового оподаткування виробництва інноваційної імпортозамінної продукції.

Таким чином, розвиток імпортозаміщення дасть можливість зменшити залежність від імпорту продукції легкої промисловості, для виробництва якої Україна має власну сировину.

ЛІТЕРАТУРА

1. Якимчук Т. В. Оцінка можливостей інтеграції підприємств текстильної промисловості України до світового рівня виробників текстилю / Т. В. Якимчук // Вісник Хмельницького національного університету. – 2011. – № 4. – Т. 1. – С. 138–140.

2. Державна служба статистики України [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://ukrstat.gov.ua/>.

3. Про внесення змін до Митного тарифу України : Закон України № 2470–IV від 13. 03. 2005 р. [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://zakon1.rada.gov.ua/laws/show/4234-17>.

4. Жаліло Я. А. Теорія та практика формування ефективної економічної стратегії держави : Моногр. / Я. А. Жаліло. – К.: НІСД, 2009. – 336 с.

5. Дунаєв І. В. *Імпортозаміщення: державна політика і процес вибору для України на етапі подолання наслідків економічної кризи [Електронний ресурс] / І. В. Дунаєв, В. Ю. Бабаєв // Збірник наукових праць Інституту економіки промисловості НАН України. – 2012. – № 2. – Ч. 2. – С. 35–39.*

ДІАНА ПОЛІЩУК

Науковий керівник:

к.е.н., доцент Комар Н. В.

ТЕРНОПІЛЬСЬКИЙ РЕГІОН У МІЖНАРОДНОМУ ТУРИСТИЧНОМУ БІЗНЕСІ

Нарощування потужностей туристично-рекреаційної інфраструктури за рахунок залучення внутрішніх та зовнішніх інвестицій є одним з пріоритетних напрямків соціально-економічного та культурного розвитку Тернопільської області впродовж останніх років. Збільшення частки в'їзного та внутрішнього туризму, екскурсійної діяльності повинно стати ефективним інструментом економічного зростання регіону та підвищення його авторитету на внутрішньому і міжнародному туристичних ринках.

Тернопільщина має конкурентоспроможний рекреаційний потенціал. Складовими цього потенціалу є природа, клімат, історія, і, найголовніше, лікувально-бальнеологічні можливості. Область є однією з найбагатших областей в Україні на пам'ятки історії, культури і старовини. Значними є запаси мінеральних вод типу "Нафтуса" та "Моршинська", лікувальні болота, торфи, синя глина та інше, що створює умови для розвитку туристичного бізнесу.

Маючи вигідне геополітичне розташування, область має значну мережу транспортних сполучень, розвинену туристичну індустрію. Допомогу подорожуючим надають суб'єкти туристичної діяльності У 2012/13 р. в Україні налічувалося понад 3,0 тис. санаторно-курортних закладів та закладів відпочинку, з них 460 санаторіїв (у т. ч. 171 – дитячий), 53 пансіонати з лікуванням. У Тернопільській області за вказаний період налічувалося 18 санаторно-курортних закладів та закладів відпочинку (0,6% усіх санаторно-курортних закладів в Україні), з них 10 санаторіїв (у т. ч. 5 – дитячих) 5 санаторіїв-профілакторіїв, 3 бази та інші заклади відпочинку.

На сьогодні готельний ринок області динамічно розвивається. Проходить реконструкція діючих підприємств готельного господарства згідно з вимогами європейського сервісу. Здійснюється будівництво невеликих за місткістю готелів на 10–20 номерів, здебільшого за рахунок коштів підприємців – фізичних осіб, які створюють істотну конкуренцію підприємствам готельного господарства.

Незважаючи на певні досягнення у розвитку туристичної індустрії, галузь потребує подальшого розвитку і залучення значних інвестицій у її розбудову.

Так, матеріально-технічна база туристично-рекреаційних об'єктів не відповідає сучасним вимогам і потребує значних капіталовкладень для